

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Janusz KOCHANOWSKI

RPO-547814-I/06/AK

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, dnia 20/03/2008

Pan

Donald Tusk

Prezes Rady Ministrów

Al. Ujazdowskie 1/3

00-583 WARSZAWA

Hielsu Laurory Janie Jemine

W nawiązaniu do mojego wystąpienia na forum Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Trybunału Konstytucyjnego w dniu 12 marca 2008 r. zwracam się do Pana Premiera w sprawie niewykonywania orzeczeń polskiego sądu konstytucyjnego.

Sytuację, w której pozostają niewykonane liczne wyroki odbieram jako poważne zagrożenie dla praw i wolności obywatelskich. W związku z tym, poczynając od początku 2007 r., podejmuję liczne działania mające na celu zmianę tego stanu rzeczy. Świadczy o tym moja korespondencja z Marszałkiem Sejmu, Prezesem Rady Ministrów, poszczególnymi ministrami, a także Prezesem Trybunału Konstytucyjnego. Dnia 29 lutego 2008 r. Prezes Trybunału przekazał mi uaktualnione wydanie opracowania pt. „Następstwa orzeczeń TK w orzecznictwie sądów, piśmiennictwie prawniczym i działalności prawodawczej”. Wynika z niego, iż aż w 68 sprawach, w których orzekał Trybunał, nie podjęto odpowiedniej inicjatywy ustawodawczej, choć zachodzi taka konieczność (m.in. ze względu na lukę prawną w obowiązującej regulacji na skutek stwierdzenia niekonstytucyjności pewnego uregulowania lub stwierdzenie niekonstytucyjności pominięcia prawodawczego), bądź jest to zalecane (z powodu tzw. wyroków interpretacyjnych bądź zakresowych, które prowadzą nie do eliminacji przepisu prawnego, ale usunięcia z systemu prawa pewnej możliwości jego rozumienia).

W praktyce funkcjonowania systemu prawa w Polsce bardzo cenne, lecz w moim przekonaniu niewystarczające dla rozwiązania całości problemu działania podjął Senat RP. Warto bowiem zwrócić uwagę, iż podejmowanie inicjatywy ustawodawczej przez tę instytucję stanowi najdłuższą z możliwych dróg dojścia ustawy do skutku, a organ

ten nie posiada stałego zaplecza technicznego, pozwalającego na sprawne przeprowadzenie wielu konsultacji legislacyjnych.

Warto również przypomnieć, iż często wśród ministrów kierujących odpowiednimi działami administracji rządowej pojawiają się wątpliwości co do ich właściwości. Działo się tak w przypadku wyroków Trybunału Konstytucyjnego odnośnie do problematyki ujętej w ustawie z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24 ze zm.). Choć pismem z dnia 13 marca 2008 r. zostałem poinformowany, iż zagadnienia prawa prasowego należą do zakresu właściwości Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, to sprawa ta pokazuje, iż jedynie ustalenie podmiotu odpowiedzialnego za koordynowanie prac legislacyjnych w pewnych przypadkach może zająć ponad pół roku.

We wspomnianym wystąpieniu na forum Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Trybunału Konstytucyjnego postulowałem rozważenie przeprowadzenia konkretnych zmian systemowych, w postaci stałego monitoringu zapadających wyroków oraz przygotowania harmonogramu prac nad ich wykonywaniem. Przykładem posłużyć może rozwiązanie przewidziane dla wykonywania wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wobec Rzeczypospolitej Polskiej. Wymaga bowiem podkreślenia, iż Prezes Rady Ministrów, zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 199, ze zm.; dalej: ustawa o Radzie Ministrów), dysponując konkretnymi uprawnieniami ustanawiania odpowiednich ciał doradczych i pomocniczych, ma w tym zakresie bardzo szerokie pole działania. Wypada wskazać na przepis art. 12 wspomnianej ustawy, który pozwala na tworzenie organów pomocniczych Rady Ministrów, w szczególności komitetów do rozpatrywania określonej kategorii spraw lub określonej sprawy. Z kolei art. 10 ustawy o Radzie Ministrów przewiduje możliwość ustanowienia pełnomocnika Rządu do określonych spraw. Wydaje się, że powołanie przez Pana Premiera specjalnego zespołu i pełnomocnika do spraw wykonywania wyroków Trybunału Konstytucyjnego mogłoby być rozwiązaniem, które przyczyniłoby się do stopniowej eliminacji tego problemu i wzmocnienia ochrony praw i wolności obywateli w naszym kraju.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.), zwracam się do Pana Premiera z uprzejmą prośbą o przedstawienie stanowiska w związku ze wskazanymi zagadnieniami. Byłbym bardzo wdzięczny, gdyby zechciał Pan przedstawić plan działania Rady Ministrów odnośnie do niepokojącego zjawiska niewykonywania wyroków Trybunału Konstytucyjnego.

*Ł. 25 wyraz naucz
Jan Łobanowski*